

OSAAMISEN TUNNISTAMISEN JA TUNNUSTAMISEN MITOITUKSEN PERIAATTEET JA ARVOSANOJEN MUUNTAMINEN AMMATILISESSA KOULUTUKSESSA

1. Säädökset

Aiemmin hankitun osaamisen tunnistamisesta ja tunnustamisesta säädetään ammatillisesta koulutuksesta annetun lain (531/2017) 46 ja 47 §:ssä. Koulutuksen järjestäjän tehtävänä on opiskelijan esittämien asiakirjojen ja muiden selvitysten perusteella selvittää, tunnistaa ja tunnustaa opiskelijan aiemmin hankittu osaaminen, joka vastaa suoritettavan tutkinnon tai koulutuksen perusteiden ammattitaitovaatimuksia tai osaamistavoitteita.

Edellä mainitun lain 12 §:n mukaan tutkinnon osien ja valmentavan koulutuksen osien osaamispisteet määräytyvät sen mukaan, mikä on niihin sisältyvän osaamisen kattavuus, vaikeusaste ja merkittävyys suhteessa koko tutkinnon tai valmentavan koulutuksen ammattitaitovaatimukseen ja osaamistavoitteisiin.

Ammatillisen koulutuksen valtioneuvoston asetuksen (673/2017) 10 §:ssä säädetään tarkemmin tutkintokoulutuksen opiskelijan aiemmin hankitun osaamisen tunnustamisen menettelytavat, jotka koulutuksen järjestäjän tulee tiedottaa opiskelijoille.

Ammatillisen tutkintokoulutuksen opiskelijan osaamisen arviointiasteikosta säädetään edellä mainitun asetuksen 11 §:ssä. Asetuksen 25 § siirtymäsäännöksissä säädetään, että osaamisen arviointiasteikko on kolmiportainen, jos opiskelija on otettu suorittamaan ammatillista perustutkintoa ammatillisesta peruskoulutuksesta annetun lain tai ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain nojalla ja opiskelija suorittaa tutkinnon siirtymäajalla loppuun. Muutoin ammatillisessa perustutkinnossa numeerinen arviointiasteikko on viisiportainen.

Ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 47 §:n mukaan Opetushallitus voi määrätä osaamisen tunnistamisen ja tunnustamisen mitoituksen periaatteista sekä arvosanojen muuntamisesta.

2. Osaamisen tunnustamisen mitoituksen periaatteet

Suoritettavaan tutkintoon voidaan tunnustaa ainoastaan ammatillisia tutkinnon osia, yhteisten tutkinnon osien osa-alueita, korkeakouluopintoja, lukio-opintoja tai muita jatko-opintovalmiuksia tukevia opintoja.

Osaaminen tunnustetaan osaksi suoritettavaa tutkintoa siten kuin tutkinnon muodostumisesta pakollisten tutkinnon osien osalta tutkinnon perusteissa määrätään ja mitä valinnaisten tutkinnon osien osalta tutkinnon perusteissa mahdollistetaan. Osaamisen tunnustamisesta sovitaan henkilökohtaisessa osaamisen kehittämissuunnitelmassa.

2.1 Osaamisen tunnustamisen mitoituksen periaatteet lukio-opinnoista

Koulutuksen järjestäjä tunnustaa taulukko 2:n mukaisesti lukio-opintoja osaksi ammatillisen perustutkinnon yhteisiä tutkinnon osia. Opiskelijan suorittamien lukio-opintojen laajuus muutetaan osaamispisteiksi em. taulukon periaatteiden mukaisesti. Taulukko 2:n

osaamispisteiden laskentatapaa käytetään myös silloin, kun lukio-opinnoissa hankittua osaamista tunnustetaan ammatillisiin valinnaisiin tutkinnon osiin.

2.2 Osaamisen tunnustamisen mitoituksen periaatteet korkeakouluopinnoista

Koulutuksen järjestäjä määrittelee suoritettavan tutkinnon muodostumisen mukaisesti valinnaisten tutkinnon osien ja osa-alueiden osaamispisteet korkeakoulusuoritusten sisällön kattavuuden, vaikeusasteen ja merkittävyyden mukaan suhteessa suoritettavassa tutkinnossa edellytettyyn osaamiseen.

2.3 Osaamisen tunnustaminen valmentavissa koulutuksissa

Koulutuksen järjestäjä tunnustaa opiskelijan aikaisempia suorituksia ammatilliseen koulutukseen valmentavassa koulutuksessa ja työhön ja itsenäiseen elämään valmentavassa koulutuksessa henkilökohtaisessa opiskelusuunnitelmassa asetettujen yksilöllisten tavoitteiden mukaisesti. Osaamisen laajuus määritellään suhteessa opiskelijan yksilöllisiin tavoitteisiin ja koulutuksen perusteissa edellytettyyn osaamiseen. Laajuuden määrittelyssä huomioidaan osaamisen kattavuus, vaikeusaste ja merkittävyys.

3. Arvosanojen muuntaminen

Osaaminen tunnustetaan alkuperäisten arvosanojen mukaisesti.

Ammatillisen perustutkinnon ja korkeakouluopintojen numeerinen arvosana muunnetaan hyväksytty -arvosanaksi tunnustettaessa osaamista ammatti- ja erikoisammattitutkintoon.

Aikaisempien suoritusten numeerinen arvosana muunnetaan hyväksytty -arvosanaksi tunnustettaessa osaamista ammatilliseen koulutukseen valmentavaan koulutukseen tai työhön ja itsenäiseen elämään valmentavaan koulutukseen.

Jos opiskelija on suorittanut lukion oppimäärän, tunnustamisessa käytetään päättötodistuksen arvosanoja. Jos opiskelija on suorittanut oppiaineen tai oppiaineiden oppimäärät, tunnustamisessa käytetään lukion oppiaineen arvosanaa. Jos opiskelija on suorittanut oppiaineen yksittäisiä kursseja, tunnustamisessa käytetään hyväksytyjen kurssien aritmeettista keskiarvoa.

Opiskelijan aiempien suoritusten arvosanat muunnetaan tarvittaessa alla olevan taulukon mukaisesti.

ARVIOINTIASTEIKKO		
1-3	1-5	5-10
kiitettävä 3	kiitettävä 5	erinomainen 10
		kiitettävä 9
hyvä 2	hyvä 3	hyvä 8
		tydyttävä 7
tydyttävä 1	tydyttävä 1	kohtalainen 6
		välttävä 5

Taulukko 1:ssä on esitetty ammatillisen perustutkinnon yhteisten tutkinnon osien osa-alueiden (voimassa 1.8.2015–31.7.2018) pakollisten osaamistavoitteiden tunnustaminen 1.8.2018 voimaan tuleviin ammatillisen perustutkinnon yhteisten tutkinnon osien osa-alueisiin. **Taulukko 2:ssa** on esitetty esimerkki lukiokurssien tunnustamisesta ammatillisen perustutkinnon yhteisiin tutkinnon osiin ja niiden pakollisiin osaamistavoitteisiin.

Taulukko 1. Yhteisten tutkinnon osien (ammattillisen perustutkinnon perusteet voimassa 1.8.2015–31.7.2018) tunnustaminen 1.8.2018 voimaan tuleviin ammattillisen perustutkinnon yhteisiin tutkinnon osiin, **pakollisten osaamistavoitteiden vastaavuus**

Yhteiset tutkinnon osat (ammattillisen perustutkinnon perusteet voimassa 1.8.2015–31.7.2018)		Pakolliset osaamistavoitteet	Yhteiset tutkinnon osat (ammattillisen perustutkinnon perusteet voimaan 1.8.2018)		
3.1	Viestintä- ja vuorovaikutusosaaminen, 11 osp		Viestintä- ja vuorovaikutusosaaminen, 11 osp	Pakolliset osaamistavoitteet / pakollisten osaamistavoitteiden vastaavuus	Valinnaiset osaamistavoitteet
3.1.1	Äidinkieli	5	Viestintä ja vuorovaikutus äidinkielellä, suomi	4	
3.1.2	Toinen kotimainen kieli, ruotsi	1	Viestintä ja vuorovaikutus toisella kotimaisella kielellä, ruotsi	1	
3.1.3	Vieraat kielet	2	Viestintä ja vuorovaikutus vieraalla kielellä	3	
			Toiminta digitaalisessa ympäristössä *)	2 osp: • tunnustetaan 1 osp • suoritetaan 1 osp (tiedon hankkiminen tarkoituksenmukaisista digitaalisista palveluista ja sovelluksista sekä laitteiden käyttäminen kansalaistaitojen edellyttämällä tavalla)	
			Taide ja luova ilmaisu		
3.2	Matemaattis-luonnontieteellinen osaaminen, 9 osp		Matemaattis-luonnontieteellinen osaaminen, 6 osp		
3.2.1	Matematiikka	3	Matematiikka ja matematiikan soveltaminen	4 osp: • tunnustetaan 3 osp • suoritetaan 1 osp (talousmatematiikka)	
3.2.2	Fysiikka ja kemia	2	Fysikaaliset ja kemialliset ilmiöt ja niiden soveltaminen	2	

3.2.3	Tieto- ja viestintätekniikka sekä sen hyödyntäminen *)	1		*)	
3.3.	Yhteiskunnassa ja työelämässä tarvittava osaaminen, 8 osp		Yhteiskunta- ja työelämäosaaminen, 9 osp		
3.3.1	Yhteiskuntataidot	1	Yhteiskunnassa ja kansalaisena toimiminen	2	
3.3.2	Työelämätaidot	1	Työelämässä toimiminen	2	
3.3.3	Yrittäjyys ja yritystoiminta	1	Yrittäjyys ja yrittäjämäinen toiminta	1	
3.3.4	Työkyvyn ylläpitäminen, liikunta ja terveystieto	2	Työkyvyn ja hyvinvoinnin ylläpitäminen	2	
			Opiskelu- ja urasuunnitteluvalmiudet		
			Kestävän kehityksen edistäminen		
3.4	Sosiaalinen ja kulttuurinen osaaminen, 7 osp	Valinnaiset osaamistavoitteet			
3.4.1	Kulttuurien tuntemus				
3.4.2	Taide ja kulttuuri				
3.4.3	Etiikka				
3.4.4	Psykologia				
3.4.5	Ympäristöosaaminen				
3.4.6	Osa-alueita kohdista 3.1.1–3.3.4				
	Suoritettujen tutkinnon osien perusteella tunnustetaan osa-alueilla 3.4.1–3.4.6				

TAULUKKO 2. Lukiokurssien tunnustaminen ammatillisen perustutkinnon yhteisiin tutkinnon osiin, esimerkki.

	LUKION OPETUSSUUNNITELMA N PERUSTEET 2003	LUKION OPETUSSUUNNITELMAN PERUSTEET 2015	LUKION OPETUSSUUNNITELMAN PERUSTEET 2019	AMMATILLISEN PERUSTUTKINNON YHTEISET TUTKINNON OSAT JA NIIDEN OSA-ALUEET (voimaan 1.8.2018 alkaen)		
OPPIAINE					Pakolliset osp	Valinnai- set osp
				Viestintä- ja vuorovaikutusosaaminen, 11 osp		
Äidinkieli ja kirjallisuus (eri oppimäärät)	neljä kurssia pakollisista kursseista 1–6	neljä kurssia pakollisista kursseista 1–6	8 opintopistettä oppiaineen pakollisia opintoja	Viestintä ja vuorovaikutus äidinkielellä, <ul style="list-style-type: none"> • suomi • saame • viittomakieli • opiskelijan oma äidinkieli • suomi toisena kielenä • suomi viittomakielisille • romani 	4	
Toinen kotimainen kieli	yksi kurssi A-oppimäärän pakollisista kursseista 1–6 tai B1- oppimäärän pakollisista kursseista 1–5	yksi kurssi A-oppimäärän pakollisista kursseista 1–6 tai B1-oppimäärän pakollisista kursseista 1–5	2 opintopistettä oppiaineen A-oppimäärän tai B1-oppimäärän pakollisia opintoja	Viestintä ja vuorovaikutus toisella kotimaisella kielellä, ruotsi	1	

Vieras kieli <i>(eri oppimäärät)</i>	kolme kurssia A-oppimäärän pakollisista kursseista 1–6 tai kolme kurssia B1-oppimäärän pakollisista kursseista 1–5	kolme kurssia A-oppimäärän pakollisista kursseista 1–6 tai kolme kurssia B1-oppimäärän pakollisista kursseista 1–5	6 opintopistettä oppiaineen A-oppimäärän tai B1-oppimäärän pakollisia opintoja	Viestintä ja vuorovaikutus vieraalla kielellä	3	
	lukion pakollisissa kursseissa ei ole vastaavaa kurssia	lukion pakollisissa kursseissa ei ole vastaavaa kurssia	lukion pakollisissa opinnoissa ei ole vastaavuutta	Toiminta digitaalisessa ympäristössä		
	lukion pakollisissa kursseissa ei ole vastaavaa kurssia	lukion pakollisissa kursseissa ei ole vastaavaa kurssia	lukion pakollisissa opinnoissa ei ole vastaavuutta	Taide ja luova ilmaisu		
				Matemaattis-luonnontieteellinen osaaminen, 6 osp		
Matematiikka	kolme kurssia pitkän matematiikan pakollisista kursseista MAA1–MAA10 tai neljä kurssia lyhyen matematiikan pakollisista kursseista MAB1–MAB6	matematiikan yhteinen opintokokonaisuus MAY1 sekä kaksi kurssia pitkän matematiikan pakollisista kursseista MAA2–MAA10 tai kolme kurssia lyhyen matematiikan pakollisista kursseista MAB2–6	matematiikan yhteinen opintokokonaisuus 2 opintopistettä sekä 4 opintopistettä pitkän matematiikan pakollisia opintoja tai 6 opintopistettä lyhyen matematiikan pakollisia opintoja	Matematiikka ja matematiikan soveltaminen	4	

Fysiikka	FY1	FY1	2 opintopistettä oppiaineen pakollisia opintoja	Fysikaaliset ja kemialliset ilmiöt ja niiden soveltaminen	2	
Kemia	KE1	KE1	2 opintopistettä oppiaineen pakollisia opintoja			

				Yhteiskunta- ja työelämäosaaminen, 9 osp		
Yhteiskunta-oppi	YH1 ja YH2	YH1 ja YH2	4 opintopistettä oppiaineen pakollisia opintoja	Yhteiskunnassa ja kansalaisena toimiminen	2	
----	lukion pakollisissa kursseissa ei ole vastaavaa kurssia	lukion pakollisissa kursseissa ei ole vastaavaa kurssia	lukion pakollisissa opinnoissa ei ole vastaavuutta	Työelämässä toimiminen		
Opinto-ohjaus		OP2	2 opintopistettä oppiaineen pakollisia opintoja	Opiskelu- ja urasuunnittelu- valmiudet	1	
	lukion pakollisissa kursseissa ei ole vastaavaa kurssia	lukion pakollisissa kursseissa ei ole vastaavaa kurssia	lukion pakollisissa opinnoissa ei ole vastaavuutta	Yrittäjyys ja yrittäjämäinen toiminta		
Liikunta	LI1 tai LI2	LI1 tai LI2	2 opintopistettä oppiaineen pakollisia opintoja	Työkyvyn ja hyvinvoinnin ylläpitäminen	2	
Terveystieto	TE1	TE1	2 opintopistettä oppiaineen pakollisia opintoja			

	lukion pakollisissa kurseissa ei ole vastaavaa kurssia	lukion pakollisissa kurseissa ei ole vastaavaa kurssia	lukion pakollisissa opinnoissa ei ole vastaavuutta	Kestävän kehityksen edistäminen		
--	--	--	--	---------------------------------	--	--